

Elizabeth Arden a Helena Rubinstein.
Dvě legendární značky, dvě nesmiřitelné rivalky.

BOJ O KRÁSU

 metafora

Gill Paulová

Přeložila Dana Podzinská

Měly hodně společného, přesto se nenáviděly. Elizabeth Ardenová a Helena Rubinsteinová svorně odmítly přijmout společenské konvence první poloviny 20. století, kdy žena měla být především manželkou a matkou. Svá obchodní impéria založily na pevné vůli a odhodlání a šly si tvrdě za svým navzdory očekávání společnosti a mnohdy i svých nejbližších. Každá vzpoura ale má svou cenu...

Elizabeth Ardenová, chudá dívka z Kanady, svou značku doslova vydupala ze země. Dokázala ženy přesvědčit, že její výrobky jim zaručí mládí a krásu. Helena Rubinsteinová nechala za zády rodné Polsko a založila svůj obchod se zázračnými bylinnými krémy na vědeckých osvědčeních.

Na bitevním poli bylo dovoleno vše: krást si zaměstnance, kopírovat si produkty i vysílat špehy, jen aby jedna mohla předčit druhou při každé příležitosti, která se naskytla. Ovšem tvrdý boj často přináší i ztráty. Kdo mohl tušit, že obchodování s krásou může být tak nemilosrdné?

Autorka několika bestsellerů Gill Paulová ve svém novém románu odhaluje neznámý příběh dvou hlavních veličin kosmetického průmyslu. Vypráví o tom, jak se spolu s rychlými proměnami světa měnilo i postavení žen. Zakladatelky obchodních impérií musely v osobním životě ustát nejen krach manželství, ale i řadu dalších tragédií, zatímco spolu bez ustání a mnohdy nevybíravě soupeřily, to vše napříč několika dekádami, třemi světadíly, dvěma světovými válkami a velkou ekonomickou krizí.

„Úchvatné a fascinující. Dvě podnikatelky, které předběhly svou dobu, napjaté soupeření ve světě krásy, mistrně odvyprávěný příběh. Nemohla jsem se od něj odtrhnout..“

– Tracy Reesová, autorka mezinárodního bestselleru *The Elopement*

GILL PAULO VÁ

BOJ O KRÁSU

Přeložila Dina Podzimková

metafora

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

*Automatizovaná analýza textů nebo dat ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU a použití této knihy k trénování AI jsou **bez souhlasu nositele práv zakázány**.*

Copyright © Gill Paul, 2023

Translation © Dina Podzimková, 2025

Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2025

All rights reserved

ISBN 978-80-7625-863-1 (ePub)

ISBN 978-80-7625-862-4 (pdf)

ISBN 978-80-7625-317-9 (print)

Věnováno Lucii Macro

KAPITOLA 1

Elizabeth

Leden 1915

Elizabeth Ardenová měla toho dne první pracovní schůzku, zatímco ve své ložnici cvičila jógu. Na sobě měla volnou růžovou sportovní blůzu a pumpky stejné barvy. Její osobní asistentka Irene Delaneyová, kterou všichni znali jako Laney, seděla u okna, nohy měla zkřížené a na nose jí balancovaly brýle. Ze zápisníku jí začala předčítat zprávy a pečlivě ořezanou tužkou si nečitelně zaznamenávala Elizabetiny instrukce.

Venku za vysokými okny se proháněl sníh, místnost ale zůstávala útulná díky vesele plápolajícímu ohni. Na stolku u zdi se v konvici louhoval anglický čaj, vedle stály dva šálky a talířky se vzorem růží a zlaceným okrajem a malá konvička na mléko.

Elizabeth spojila ruce, vytáhla paže nad hlavu a cítila, jak se jí napíná hrud'. V dospívání utrpěla zlomeninu kyčle po ošklivém pádu, když se kvůli sázce pokoušela kopnout do lustru. V době, kdy se zranění hojilo, strávila měsíce upoutaná na lůžko a od té doby mívala bez ranní jógy, kterou jí doporučil jeden pokrokový torontský lékař, bolestivě ztuhlé

klouby. Další výhodou bylo, že jí to pomáhalo udržet si štíhlou postavu. Na ženu, které bylo šestatřicet (což by nikdy nepřiznala, protože doufala, že by se mohla vydávat za o deset let mladší), byla v dobré kondici.

„Včera volal pan Pease,“ řekla Laney. „Od Pease a Ellimana. Chtěl vám povědět, že už našli nájemce do Páté avenue 673.“

Elizabeth se položila na podlahu, zvedla pánev a pomalu ji nechala zase klesnout na zem. I ona se poohlížela po novém prostoru na Páté avenue, který by měl vchod z ulice. Její současný newyorský salon krásy se nacházel ve třetím patře v čísle 509 a pro zákazníky, kteří chodili kolem, nebyl příliš přitažlivý. V čísle 673 se byla podívat, ale připadalo jí, že pro její plány to tam není dost velké.

„A víme, kdo je ten nový nájemce, drahoušku?“ zeptala se a vnímala, jak pracují hluboko uložené svaly trupu.

„Majitelka dalšího salonu krásy,“ odvětila Laney. „Jmenuje se Helena Rubinsteinová.“

Elizabeth s žuchnutím spustila boky na koberec. „To nemyslíte vážně.“ Posadila se a upravila si blůzu, která se jí vyhrnula a odhalila ploché břicho.

Laney nahlédla do svých poznámek a přikývla. „Přesně tak mi to řekl. Proč? Znáte ji?“

Elizabeth nakrčila nos, jako by jí něco nevonělo. „V roce 1912, když jsem cestovala po Evropě, jsem navštívila její pařížský salon a nemůžu říct, že by na mě udělala dojem. Říká si ‚královna vědy o krásě‘ a pořád mele o ‚zázračných bylinách proti stárnutí‘, které objevila,“ pohrdavě se ušklíbla, „ale kosmetika, kterou jsem v jejím salonu podstoupila, byla naprosto tuctová. Jsem si jistá, že jsem po jejím krému Valaze dostala vyrážku. Co ji přivádí do New Yorku?“

Přemýšlela nahlas. Věděla, že madam Rubinsteinová už vlastní salony v Austrálii, Londýně i Paříži. Copak jí to nestačí? V Americe pro ni není místo, tohle je *její* území.

„Pokud je to šarlatánka, tak na Manhattanu nemá šanci uspět,“ prohlásila Laney. „Newyorské ženy jsou velice náročné.“

„Když jsem ji viděla naposledy, ani nemluvila plynule anglicky,“ vyjádřila se Elizabeth s opovržením a vzpomněla si, jak podivně ta žena vyslovovala samohlásky a kladla přízvuk na špatné slabiky slov jako „stahující“ nebo „pokožká“.

Přesto jí to dělalo starosti. Cokoli pařížského bylo v módě. Lidé s Francouzi silně sympatizovali kvůli válce v Evropě a podle toho, co mohla Elizabeth vidět v Paříži, madam Rubinsteinová nikterak neváhala dělat si reklamu. Jenže ona, Elizabeth Ardenová, je zakladatelkou a jedinou majitelkou nejúspěšnější kosmetické značky v Americe, která předčí veškerou konkurenci svými luxusními obaly, chytrou propagací a stylově zařízenými salony. Tady ve městě má spoustu známých. Ženy ji znají a důvěřují jí.

Najednou se jí vybavilo, že číslo 673 na Páté avenue vlastní manžel jedné klientky jejího salonu. Možná by u něj mohla ztratit slovíčko.

„Je paní Lawrenceová tento týden objednaná na nějakou proceduru?“ zeptala se.

Laney vyhrabala rozpis, a zatímco očima projížděla jména, poklepávala si tužkou. „Ve čtvrtek ve tři hodiny,“ řekla. „Tejpování a masáž obličeje.“

Takové čekání by bylo příliš dlouhé. Mezitím by mohlo dojít k podpisu smlouvy. Elizabeth se rozhodla, že paní Lawrenceové zavolá domů. Mrkla na zlacené hodiny na krbu. Bylo teprve osm. Počká do jedenácti. Bohaté ženy, mezi nimiž se snažila získávat klientky, si po ránu dávaly na čas s toaletou, účesem a volbou oděvů na celý den. Kdyby zavolala příliš brzy, působilo by to nezdvořile.

Svou jógovou sestavu docvičila při diktování korespondence Laney, v ústech ale celou dobu cítila nepříjemnou pachut. Nedovolí, aby někdo ohrozil úspěch, kterého dosáhla.

Vydobyla si ho příliš tvrdě. Vyrůstala v jednom zapadákově nedaleko Woodbridge v Ontariu, v rozpadající se chatrči, do které táhlo, jako jedno z pěti dětí chudého pachtýře a ženy, která zemřela tak mladá, že si ji Elizabeth pamatovala jen matně. V noci ji budíval hlad a převalování a mumlání ze sna sourozenců, s nimiž sdílela jedinou ošoupanou matraci na podlaze.

Krůček po krůčku se zvedala z chudoby k bohatství a významnému postavení a cestou schytala spoustu ran. Pro osamělou ženu, která se nemůže opřít o rodinný majetek, to nebylo snadné. Rozhodně nedošla tak daleko, aniž by se naučila, jak se zbavit konkurence. V duchu už si chystala přesná slova, která při telefonátu použije.

„PANÍ LAWSTANCEOVÁ, neodpustila bych si, kdybych vám neřekla o té nové nájemnici, o které váš manžel uvažuje do čísla 673. Víte, narazila jsem na madam Rubinsteinovou v Evropě a obávám se, že není zrovna typ, jaký byste ve svém domě chtěli...“ Usilovně naslouchala a snažila se odhadnout, jak ta slova na starší ženu zapůsobila, ale slyšela jen její dech a tiché šelestění na lince. „Je poněkud nápadná... bohémská, dalo by se říct. Nejsem si jistá, jestli chcete vystavovat něco takového v přízemí tak prestižní budovy, kde to uvidí každý kolemjdoucí.“ Na jazyku měla slova „ona mezi nás nepatří“, ale ovládla se. Paní Lawranceová pocházela z rodiny, která byla odedávna velice bohatá, provdala se za potomka podobného rodu a Elizabeth Ardenovou by ani náhodou nepovažovala za sobě rovnou.

„Manžel se už nějakou dobu snažil pro to místo najít nájemníka. Nemovitost, která leží ladem, ho stojí peníze,“ vysvětlila paní Lawranceová. „A řekla bych, že o nájemní smlouvě už jednají jejich právníci. Je pozdě po něm teď chtít, aby od ní odstoupil.“

Elizabeth se kousla do rtu. Že by si madam Rubinsteinová otevřela salon na jedné z nejlepších obchodních adres ve městě s vlastním vchodem z ulice, bylo nepředstavitelné. S tím by se nikdy nesmířila. Vynesla svůj trumf. „A co kdybych si to pronajala já? Vy víte, že já bych pro tuhle lokalitu představovala to pravé. Moje salony jsou diskrétní a vkusné, ne hlučné a anarchistické.“

„Anarchi-*stické*?“ Hlas paní Lawranceové stoupal vzhůru. Zdálo se, že Elizabeth zasáhla citlivé místo.

„Přátelí se se všemi těmi avantgardními evropskými umělci – však víte, s těmi, co dětinsky čmárají po plátně a účtují si za to stovky dolarů, ačkoli nikdo nedokáže pochopit, co mají ty jejich klikyháky proboha představovat. Myslím, že chtějí rozbořit současné uspořádání.“ Povzdechla si. „Jsem si jistá, že to poslední, co váš manžel chce, je někdo, kdo bude dělat potíže.“

„To by rozhodně nebylo dobré.“ Paní Lawranceová se odmlčela a přemýšlela. „Promluvím s panem Lawrancem. Říkáte, že pokud ještě není pozdě ten kontrakt zarazit, převezmete nájemní smlouvu vy? Za stávajících podmínek? Předtím se nezdálo, že by vás to zrovna nadchlo.“

„Rozmyslela jsem si to,“ odpověděla Elizabeth a zamračila se. Měla v úmyslu ponechat si i svůj současný salon v čísle 509. Ten jí poskytne potřebný prostor. Ale bylo to drahé rozhodnutí. Za normálních okolností by si vyjednala nižší nájem a výhodnější podmínky, teď však bylo přednější ze všeho nejdřív odtamtud vyprovodit novou příchozí. „Jsem vám velmi vděčná, paní Lawranceová. Dovolte, abych vám ve čtvrtek, až k nám přijdete, nabídla bezplatnou dárkovou sadu. Ty nové produkty z řady Venetian budou pro vaši pleť skvělé.“

Paní Lawranceová zavěsila. O hodinu později Elizabeth zavolal pan Pease a potvrdil jí, že pokud o pronájem stojí, má ho mít.

„Už jste to řekl madam Rubinsteinové?“ zeptala se a vítězoslavně zatnula pěst.

Odkašlal si. „Dosud ne. Čekal jsem, až mi to potvrdíte.“

„Možná bude lepší, když zatím nebudete zmiňovat mé jméno. Snad jen řekněte, že došlo k nedorozumění, že manželka majitele ten prostor už slíbila nějaké přítelkyni.“ Přikývla. To bude stačit. Nenastěhuje se tam dřív než za několik měsíců, protože nemovitost potřebuje kompletní rekonstrukci od podlahy až po strop. „Jsem si jistá, že pro salon madam Rubinsteinové najdete jiné místo v nějaké čtvrti, která se bude lépe hodit pro někoho s jejím... *původem*.“

Věděla, že ji pochopí: ne na Páté avenue. Tam ta nová nepatřila. Tam vládla Elizabeth. Pan Pease jí zařídil pronájem jejího prvního salonu na Páté avenue a dostal provizi za to, že ji doporučil realitnímu agentovi, který jí našel prostory ve Washingtonu. Její podnik rostl a on věděl, že Elizabeth je pro jeho firmu dobrá klientka.

„Samozřejmě, slečno Ardenová,“ řekl rychle a podle jeho tónu si byla jistá, že si navzájem dokonale rozumí.

KAPITOLA 2

Helena

Leden 1915

Obávám se, že došlo k nedorozumění, madam Rubinsteinová.“ Pan Pease rozhodil rukama a pokrčil rameny, jako by říkal „co já s tím zmůžu?“. „Majitel mě informoval, že ta nemovitost na Páté avenue už není k dispozici.“

„To je zvláštní.“ Helena na něj upírala tmavé oči. „Nájemní smlouva byla včera doručena mým právníkům a ti se jí už několik hodin zabývají.“ Odmlčela se. „Vyřídte prosím svému klientovi, že jsem ochotná platit dvojnásobné nájemné.“

Slyšela, jak její sestra Manka tiše zalapala po dechu, a viděla, jak se v očích realitního agenta mihla ziskuchtivost, když si spočítal provizi. Měl na sobě dobře střižený oblek z kvalitní látky, jevil ale známky opotřebení: ošoupané skvrny na loktech, prověšené kapsy. Hádala, že jich má jen pár a střídá je.

Teď si ji znovu prohlížel – její tmavomodré šaty z Worthova salonu, kožešinovou štolu, nepřehlédnutelný diamantový prsten – a nejspíš došel k závěru, že má bohatého manžela,

který jí dává štědré kapesné. Muži ji zpočátku vždycky podceňovali. Někdy se to dalo využít.

„Zavolám mu a tu nabídku předám,“ souhlasil agent. „Dáte si kávu, dámy?“

Helena mu přezíravě pokynula a sledovala, jak odchází z místnosti.

„Co to vyvádíš?“ sykla na ni Manka v polštině. „To nájemné bylo už tak přemrštěně vysoké.“

Helena se k ní otočila. „On to nepřijme. Vsadím se, že se rozhodl smlouvu nepodepsat, jakmile na právních dokumentech uviděl moje příjmení.“

Přátelé jí radili, aby si před tím, než se ve Státech pustí do podnikání v oblasti krásy, změnila jméno, aby se vyhnula protižidovské diskriminaci, ale Helena odmítla. Nebyla praktikující Židovka, nejedla košer a ke svému polsko-židovskému původu necítila žádné sentimentální pouto, ale nechápala, proč by se měla podřizovat nátlaku fanatiků. O to víc byla odhodlaná uspět pod vlastním jménem. V Evropě i Austrálii se jí to navzdory diskriminaci podařilo. Po průzkumu amerického trhu došla k závěru, že přistěhovalkyně by mohly být cenným zdrojem zákaznic a jméno Rubinsteinová by je mohlo lákat. Pokud snad některé potenciální klientky její židovská krev odradí, pak je, upřímně řečeno, ve svém salonu nechtěla.

Pan Pease se vrátil se spoustou omluv. „Velice se omlouvám, ale přislíbil to přítelkyni své ženy.“ Odmítal se jí podívat do očí. „Ale mám tu pár dalších nemovitostí, které vám mohu ukázat.“

„Na Páté avenue, severně od Čtyřicáté třetí ulice?“ Slyšela, že právě tato oblast představuje pro salon, jako je ten její, nejprestižnější lokalitu.

Zadíval se do svých poznámek a najednou působil rozrušeně. „Možná ne přímo na Páté avenue, ale hned za rohem...“

Helena ho ostře oslovila: „Jak daleko za rohem? Už jednou jste mě připravil o čas. Dobře si rozmyslete, než mě zatáhnete na další místo, u kterého by se později mohlo ukázat, že *není k dispozici*.“ Svůj úspěšný podnik vedla už třináct let a věděla, jak s takovými muži jednat.

„Mám pro vás dokonalé místo,“ odpověděl. Tváře mu zrůžověly a na horním rtu, v místě, kde se řízl při holení, se mu perлил pot. „Prosím, pojďte se mnou.“

Během následujícího týdne si Helena prohlédla sedmáct různých prostor a nakonec z nich vybrala ty na Východní Čtyřicáté deváté ulici, vzdušné, s vysokými stropy a širokým schodištěm. Milovala pořádné schody. Když usedali v kanceláři pana Pease, aby se pustili do toho, co měla na celé věci nejraději – uzavření smlouvy –, realitní agent byl vyčerpaný. Helena měla vždycky v hlavě nějakou cenu. A vždycky jí dosáhla.

Vyjednávacím schopnostem se naučila od otce, který v jejím rodném Polsku obchodoval s petrolejem: *Pozorně poslouvej a nikdy neříkej víc, než musíš. Dávej pozor na výraz svojí tváře, abys nic neprozradila. Spočítej si, jaká je nejnižší přijatelná nabídka, a té se drž.* Jeho pravidla fungovala vždycky. Nebyli v kontaktu už přes dvacet let, od doby, kdy ji vyhodil z domu a ona odešla z Polska, aby se ve světě prosadila sama, ale aspoň od něj předtím pochytila jeho obchodní zručnost.

HELENA NAPŘELA veškerou energii do salonu na Východní Čtyřicáté deváté. Vybírala každý jednotlivý prvek výzdoby i umělecká díla, která tam měla být vystavena – mimo jiné sochy polského umělce Elieho Nadelmana a velikánský kubistický obraz od Georgese Braqua. V místnosti pro procedury měl být černý lakovaný nábytek a zlacené zdobení a stěny v hlavní části salonu měl pokrývat tmavomodrý

samet doplněný kontrastními podlahovými lištami a římsami tmavě růžové barvy. Chtěla prostředí, které bude luxusní a vizuálně ohromující. Ženy přicházející na proceduru se měly cítit jako členky královského rodu, které sem zavítaly na návštěvu.

Času bylo málo, protože chtěla otevřít do tří měsíců. Nedávalo smysl platit nájem za nemovitost, která jí nevydělávala. Zaplatila řemeslníkům, aby pracovali déle, a slíbila jim prémie za rychlé dokončení. To se vyplatí.

Krátce po příjezdu do města poslala Manku, aby prozkoumala ostatní kosmetické salony a objednala se do nich pod jménem Czerwinská, které získala po svatbě. Byla tu Eleanor Adairová, Kathleen Mary Quinlanová a pak žena, o které Helena chtěla slyšet nejvíc a již považovala za svou hlavní rivalku: Elizabeth Ardenová. Kdykoli otevřela noviny nebo časopis, viděla v nich nákladné reklamy na její výrobky. *Budte krásná!* hlásaly. *Udržte si mladistvý vzhled!* Její newyorský salon nesl jedinečný název Salon d'Oro – který se dobře hodil k jejím neobyčejným příslibům věčného mládí. Tuhle hru mohou hrát i dva, pomyslela si Helena. Reklamní texty jí psal její manžel Edward Titus, který v tom byl mnohem zdatnější než kdokoli z týmu slečny Ardenové.

Helena si pohrávala s růžovo-bílo-zlatým obalem nádoby s krémem na póry Venetian od Ardenové. Leptané sklo bylo na její vkus až příliš hezoučké, ale v dlani mělo slušnou váhu. Písmo na etiketě působilo staromódně, jako z minulého století. Otevřela nádobku a přičichla k ní: levandule a možná stopa růží. Sáhla do ní špičkou prstu a pak si krém rozetřela po hřbetu ruky. Byl příliš hustý. Jak mohl někdo Mance s její jemnou pletí poradit, aby si na ni natřela tenhle *sajrajt*?

„Masáž hlavy a ramen mi dělala sama slečna Ardenová,“ řekla jí Manka. „Má veliké jakoby chlapské ruce, velmi silné.“

„Pokud musí o zákazníky pečovat sama, nebude to dobrý podnik,“ prohlásila Helena. „Jak vypadá?“

Manka naklonila hlavu ke straně, jak si ji vybavovala. „Není žádná krasavice. Má zrzavě plavé natočené vlasy. Hranatou čelist, velký nos a oči příliš blízko u sebe. Držení těla má dobré, ale kulhá na pravou nohu. Mluví zadýchaným hlasem malé holčičky s přízvukem vyšší třídy, který nezní opravdově. A všem říká ‚drahoušku‘.“

Helena přikývla. Potěšilo ji to. „A co salon?“

„Bílá a zlatá. Mramor, lustry, zrcadla, nic zvláštního.“

Helena zkoumala další výrobky od Ardenové, které Manka přinesla. Nechá chemika, aby je analyzoval, zatím na ni ale neudělaly dojem. Její vlastní krémy byly mnohem lepší. Mezi konkurencí vždycky vynikala a měla v plánu, že se nedlouho stane vedoucí kosmetickou značkou na lukrativním americkém trhu.

Zatímco tam stály, rozhlížely se po novém salonu a pozorovaly muže při práci, Manka se zeptala: „Do příjezdu Edwarda s chlapci zbývají už jen dva týdny. Budou bydlet v našem hotelu?“

Helena zavrtěla hlavou. „Pronajala jsem byt nad salonem. Není velký, ale pro začátek to bude stačit.“

Zatímco se připravovala na spuštění podnikání v USA, Edward se v Paříži staral o jejich dva syny, Roye a Horace. Manka odjela s ním, protože po rozpadu svého manželství nevěděla, co dělat s časem. Díky bohu, že se toho chlapa, který jen zabíral místo na zemi, zbavila, pomyslela si Helena. Manka měla příšerný vkus na muže.

„Máš štěstí, že máš dobrého manžela,“ řekla Manka. „Edward je gentleman.“

Helena se usmála, ale nic na to neřekla. Edward byl okouzlující, inteligentní a všeobecně oblíbený, ale nebyl dokonalý – ani náhodou. Vždycky se rád díval po ženách a jako ručička kompasu směřující k severu tíhl vždycky k té

nejpřitažlivější v místnosti. Na večírcích ho obvykle nacházela v rohu zabraného do hovoru s nějakou krásnou ženou. Stál u ní příliš blízko a usmíval se až moc důvěrně.

„Rád si povídám se ženami,“ říkával jí, když si mu postěžovala. „Co je na tom špatného?“

„Je to neuctivé,“ namítla. „Vypadá to, jako bys měl za mými zády někoho jiného.“

„Koho zajímá, jak to vypadá?“ ohradil se. „My dva pravdu známe. Na ničem jiném nezáleží.“

Žádné důkazy o milostných románech nikdy nenašla, přesto byla stále podezíravá. Žili odděleně celou zimu, zatímco ona připravovala americký podnik, a on patřil k mužům, kteří mají rádi ženy. I když jí pravidelně psal dlouhé a intimní dopisy, nevěřila, že tráví každíčkou noc sám.

„Neměla bys ho tak dlouho zanedbávat,“ poznamenala Manka, jako by jí četla myšlenky. „Nebojíš se, že mu zamotá hlavu nějaká pařížská flundra?“

„Hlavou krouutí častěji než otáčivé dveře v pařížském Ritzu,“ zamumlala Helena. „Ale doufám, že si pamatuje, na které straně má namazaný chleba.“

KAPITOLA 3

Elizabeth

Duben 1915

Elizabeth si na výzdobu nového salonu najala návrhářku Elsie de Wolfeovou, která pracovala pro vyšší společnost. Chtěla, aby prostor byl uhlazený a elegantní, ve stylu, který bude odpovídat salonům krásy té nejvyšší třídy nejen v New Yorku, ale i ve světě.

„Viděla jste foyer u Helen Hay Whitneyové v italském renesančním stylu?“ zeptala se a představovala si přitom halu z mramoru a ve zlaté barvě se sochou Michelangela na vrcholu zurčící fontány. „Něco takového.“

Elsie nepatrně zkřivila ústa nelibostí. „Možná bych navrhovala něco trochu méně okázalého,“ odvětila. „A víc z dvacátého století.“

Elsie radila, že nejlepší je jemný styl beaux arts a spíše americký než evropský. Její tvrzení, že pařížský styl už vyšel z módy, Elizabeth zahřálo u srdce.

„Vstupní dveře musí poutat pozornost, aby kolemjdoucí lákaly vejít,“ pokračovala Elsie. Podala jí tabulku s barvami a ukázala na odvážný šarlatový odstín. „Co třeba červené

dveře? Červená je odvážná. Na pochodu za ženské volební právo prý měly všechny ženy rtěnku této barvy.“

Elizabeth se toho pochodu zúčastnila. Silně podporovala volební právo žen a chtěla, aby její podnik působil právě tak.

„To se mi moc líbí,“ prohlásila. „Takže červené dveře. Ode teď budou všechny dveře mých salonů červené.“

Poté si zavolala svého reklamního manažera a dala mu pokyn, aby připravil kampaň, která její podnik představí jako absolutní špičku mezi kosmetickými salony.

„Vaše nápady chci do konce týdne, drahoušku,“ informovala ho s úsměvem. „A ať za něco stojí, jinak se vás budu muset zbavit.“

Manažer odspěchal pryč. Elizabeth byla proslulá tím, že se „zbavovala“ zaměstnanců, kteří se jí znelíbili, aniž by jim dala doporučující dopis. Trocha zdravého strachu je udržovala ve střehu.

Pohroužila se do plánování nového salonu, když vtom jí zavolal pan Dunlop, ředitel farmaceutické firmy, která vyráběla její produkty. Řekl jí, že tento měsíc nebude schopen splnit její objednávky, protože se mu nepodařilo sehnat lanolin.

„Proboha, proč ne?“ dožadovala se odpovědi.

Muž váhal. „Všechny zásoby skoupil nějaký nový kosmetický podnik. Zdá se, že si dělají rezervu.“

„Jaký nový podnik?“ zeptala se Elizabeth, ale odpověď znala dřív, než ji stihl vyslovit. To ta ženská, madam Rubinsteinová. „Proč si dělá zásoby?“

„Majitelka říkala, že se Amerika podle ní zapojí do války v Evropě, a tak chce mít jistotu, že má dost ingrediencí, aby konflikt přečkala.“ Ředitel se odmlčel. „Možná byste ji mohla kontaktovat a zeptat se, jestli se s vámi nepodělí?“

„Možná byste mohl skočit z Brooklynského mostu, drahoušku,“ navrhla Elizabeth a tvrdě praštila sluchátkem do

vidlice. Madam Rubinsteinová nebyla v New Yorku ani pět minut a už dělala problémy.

„Laney?“ zavolala do vedlejší kanceláře. „Sežeňte mi lanolin. Je mi jedno jak. Když nebude zbytí, zabijte nějakou zatracenou ovci.“

„Provedu,“ zakřičela Laney zpátky.

V NÁSLEDUJÍCÍCH TÝDNECH Elizabeth zjišťovala, že na madam Rubinsteinovou myslí, jako by jí byla posedlá. Nedomáhala ji dostat z hlavy jako masačku bzučící na okně nebo ostrý kamínek v botě. Pan Pease jí prozradil, že si pronajala prostory na Východní Čtyřicáté deváté ulici, jen blok od Páté avenue, což Elizabeth nepřipadalo ani zdaleka dost daleko. Jak by mohla zajistit, aby nový salon neuspěl a ona se stáhla zpátky na druhou stranu Atlantiku, kam patří? Představovala si, že její salon zamoří krysy nebo termy, ale neměla ani ponětí, jak by se něco takového dalo provést. Třeba madam Rubinsteinová jako cizinka neúmyslně poruší nějaké městské předpisy a bude možné na ni podat anonymní udání. Mohla jen doufat.

Jednou týdně psala své mladší sestře Gladys do Toronta. Elizabeth měla ke Gladys ze všech svých sourozenců nejbližší. Byly nejmladší, a tak často zůstávaly bez dozoru, zatímco ostatní pracovali na farmě. Hrávaly si spolu hry, ve kterých předstíraly, že jsou král a královna, pořádají plesy a vybavují svůj smyšlený hrad – zaprášený kousek dvora jejich hospodářství, který si vyznačily kameny.

Od doby, kdy se Elizabeth před osmi lety přestěhovala do New Yorku, se moc nevidaly, ale stále si byly blízké, a tak si v dopise Gladys na majitelku nejnovějšího městského salonu postěžovala.

„Madam Rubinsteinová působí agresivně,“ napsala. „Vpadnout takhle na cizí území, to není civilizované chování.“

Hlavou jí prolétlo, že totéž udělala ona, když před pěti lety zakládala vlastní firmu, ale pak to srovnání zaplašila. Tehdy to bylo jiné.

„Nemáš se čeho bát,“ uklidňovala ji Gladys v odpovědi. „Tvoje zákaznice jsou loajální. Nebude se jim chtít riskovat a zkoušet neobvyklé nové produkty, které by jim mohly zničit pleť. To je moc velký hazard.“

Gladys dále psala, že její manžel Albert to má teď v kanceláři těžké a po příchodu domů mívá špatnou náladu. Kritizuje její hospodaření a na každém jídle, které mu předloží, najde něco špatného. Ona se ale snaží být trpělivá a chápavá.

Elizabeth se naježila. Sestřin manžel se jí od začátku nelíbil. Při rozhovoru vždy zvyšoval hlas a překřikoval všechny ostatní. Viděla, jak bývá Gladys v jeho přítomnosti napjatá, jako by čekala, co bude podle něj zase špatně, a měla podezření, že sestru šikanuje. Napadalo ji, jestli Gladys někdy uhodil. Měla o svou něžnou mladší sestru strach. Svět je plný hrubiánů, jako je Albert – a madam Rubinsteinová.

Svěřila se Tommymu, svému nápadníkovi, který ji skoro každý týden bral tančit do taneční školy Irene a Vernona Castlových. Souhlasil s Gladys, že se nemá čeho bát. „Máš moc velký náskok, než aby tě ta nová mohla dohnat,“ řekl jí. „Nikdy nezapomínej, že jsi Elizabeth Ardenová, šéfka nejprodávanější americké kosmetické značky. Ji tady nikdo nezná.“

Elizabeth se tím nenechala uchlácholit. Poslala Laney, aby okoukla postup stavebních prací na Východní Čtyřicáté deváté. Když se Laney vrátila, nesla v ruce leták, který dostala na ulici.

Stálo tam: *Slavný evropský dům krásy oznamuje, že otevře své dveře v New Yorku, a následovalo představení madam Rubinsteinové jako uznávané poradkyně královských i aristokratických rodů a slavných evropských umělců ve věcech krásy.*

„Taková hloupost!“ vyštěkla Elizabeth, jak její vztek probublal na povrch. „V jejích salonech by člověk žádnou princeznu, která zná svou hodnotu, nezastihl. Proboha, vždyť to tam vypadá jako v bordelu! Zjistila jste, kdy plánuje otevřít?“

„Prvního května,“ řekla Laney. „Od čtvrtka za dva týdny.“

„Cha!“ vykřikla Elizabeth. „To dokazuje, že nemá ponětí o americkém trhu.“ Všechny její klientky na léto odjížděly z města a vracely se až v září. A tehdy velmi okázale otevře svůj nový salon ona. Madam Rubinsteinové zatím zůstane personál, který bude v nejteplejších měsících za plný plat chytat lelky.

Elizabeth pocítila větší jistotu. Soupeřka je amatérka. Její postavení je jistě v bezpečí.

PÁR DNÍ PŘED chystaným otevřením salonu madam Rubinsteinové Elizabeth znepokojilo, když zalistovala nejnovějším číslem časopisu *Vogue* a našla v něm celostránkovou reklamu na nový salon vedle článku o majitelce. Madam Rubinsteinová byla zachycena v bílém laboratorním plášti, jak nahlíží do lahvičky s jakousi tekutinou, s černými vlasy staženými do pevného drdolu, který si Elizabeth pamatovala z návštěvy jejího pařížského salonu.

Madam Rubinsteinová podle článku vystudovala medicínu na univerzitě v Krakově, získala znalosti o pleti od nejlepších evropských odborníků a potom se pustila do podnikání v Austrálii, kde je ženská pokožka kvůli suchému slunečnímu žáru náchylnější k předčasnému stárnutí. Z rodného Polska si dovezla vzácné karpatské byliny, které účinkují proti stárnutí a tvoří základ jejích zázračných krémů Valaze. Prohlašovala, že ona jako jediná odbornice na krásu na světě chápe, že existují různé typy pleti – suchá, mastná, smíšená a citlivá – a každý z nich vyžaduje jiné produkty.

Elizabeth si odfrkla – „Nesmysl!“ – a pokračovala ve čtení.

Madam Rubinsteinová se podle všeho považovala za „ženu bez vlasti“, která vlastní domy v Melbourne, Paříži, Londýně a nyní i v New Yorku, kde má v plánu se se svým „báječným“ manželem a dvěma „rozkošnými“ synky usadit.

„Bla, bla, bla...“, mumlala si Elizabeth pro sebe. Sama se nikdy nevdala, neměla děti a ani trochu toho nelitovala. Nesnášela ženy, které se chlubily svými potomky, jako by byly nějak lepší než ostatní, které se rozhodly, že ze sebe děti tlačit nebudou.

Zarazila se, když došla k odstavci, v němž byla otištěna slova madam Rubinsteinové: „Důležité jsou výsledky. Nemyslím, že se americké ženy dají oklamat efektními zlatými nápisy a růžovými obaly, pokud krém skutečně nezlepší jejich pleť.“ Žádná jiná americká značka zlato-růžové obaly neměla, takže mohla mluvit jediné o výrobcích značky Elizabeth Arden. Ta drzost! Jestli to mělo být vyhlášení války, pak si madam Rubinsteinová vybrala zatraceně nevhodného protivníka.

Elizabeth časopis odhodila a na chvíli ji sevřel pocit zra-
dy, že šéfredaktorka *Vogue* Edna Woolman Chaseová do-
volila, aby takový článek vyšel. Považovala ji za jednu ze svých
nejbližších přítelkyň. Proč ho neodmítla nebo ji alespoň ne-
varovala, že se chystá?

„Laney, drahoušku,“ křikla do vedlejší kanceláře. „Chci, abyste mi co nejdřív domluvila oběd s Ednou. A zjistěte o té Rubinsteinové všechno, co se dá. Jak začala s podnikáním? Má za zády bohatou rodinu? Co kostlivci ve skříni?“ Nějaká tajemství se určitě najdou. Rozjet podnikání bylo pro ženu těžké. Člověk občas musel stoupnout pár lidem na kuří oka. Bez překračování mezí to prostě nešlo. „Najměte, koho potřebujete. Chci informace a chci je *hned*.“

„Máte na mysli soukromého detektiva?“ zeptala se Laney a začala si čmárat do zápisníku.

„Přesně tak.“ Elizabeth svraštila obočí. „A až ten svůj salon otevře, chci mít před ním někoho, kdo mi bude říkat, kdo tam chodí.“

Laney spěšně odešla a Elizabeth se opřela v křesle a zavřela oči. Co když bude některá z jejích klientek z vyšší společnosti v pokušení přeběhnout k nově příchozí? Když jste o tom nic nevěděli, vědecké žvásty madam Rubinsteinové a řeči o královských klientech mohly znít přesvědčivě.

Cítila srdce pod žebry, rozčileně bušící v hrudníku. Ten strach tam byl pořád. Bez ohledu na to, kolik peněz vydělávala, se stále bála, že jednou někdo přijde a všechno jí sebere.

Kdo jsi, Florence Nightingale Grahamová – holko, která nikdy nedokončila školu a spolužáci se jí vyhýbali, protože měla ve vlasech vši – kdo jsi, že se stýkáš s dámami z vyšší společnosti? Kdyby věděly, odkud Elizabeth Ardenová pochází a kým byla v dětství, nikdy by jí nevěnovaly jediný pohled.

KAPITOLA 4

Helena

Duben 1915

Týden před otevřením salonu upoutalo Heleninu pozornost příkré oznámení na titulní straně *New York Times* podané německým velvyslanectvím: *Upozorňujeme cestující, kteří plánují vydat se přes Atlantik, že Německo a Velká Británie se nacházejí ve válečném stavu... plavidla plující pod vlajkou Velké Británie nebo některého z jejích spojenců se vystavují nebezpečí zničení... Cestující, kteří se plaví ve válečné zóně, tak činí na vlastní nebezpečí.* Na chvíli se jí zastavilo srdce. Její manžel Edward a oba synové vypluli z Le Havru pouhý den předtím.

Proč ksakru neodešel z Evropy dřív? Proč čekal, až se válka tolik přiostrší? Vymlouval se, že moře může být během zimních plaveb rozbouřené a že čeká na mírnější počasí. Byla to pravda, nebo měl v Paříži nějakou ženu, kterou se zdráhal opustit?

Helena nesnášela telefony. Nikdy nevěděla jistě, do které části má mluvit, a operátory podezírala, že její hovory odposlouchávají. Situace ale byla naléhavá. Jednu ze svých asistentek pověřila, aby vytočila číslo, a požádala o spojení

s lodní společností American Line. Čekalo se téměř půl hodiny, protože všechny linky byly obsazené. Když se konečně dovolala nervóznímu zaměstnanci newyorské kanceláře, jeho ujišťování ji nepřesvědčilo.

„Váš manžel je na lodi *St. Louis*, která pluje pod americkou vlajkou. Němci by se neodvážili zaútočit na americkou loď.“

„Všichni říkali, že se neodváží zaútočit na Belgii,“ namítla Helena. „Kdo ví, čeho jsou schopní?“

„*St. Louis* podle plánu připluje ve čtvrtek k molu číslo 54,“ řekl jí a znělo to znuděně, jako by to ten den opakoval už mnohokrát. „Jsme v pravidelném kontaktu s kapitánem a ten zatím nehlásil žádné potíže.“

„Můžu manželovi poslat telegram?“ Připadalo jí důležité dát mu o tom inzerátu v novinách vědět. Nejspíš si to nebezpečí vůbec neuvědomuje. Z potopení *Titaniku* před třemi lety plynulo ponaučení, že pokud chcete přežít, musíte se dostat do záchranného člunu. Při prvním náznaku potíží musí s chlapci spěchat k nim a ujistit se, že mají záchranné vesty.

„Obávám se, že civilní telegramy posílat nesmíme,“ odpovídal muž. „Jedině vojenské.“

„Zaplatím vám. Deset dolarů za jedinou zprávu,“ nabídla Helena. Odmítl. Zvýšila nabídku na padesát, což pravděpodobně představovalo více než jeho měsíční plat, ale zůstal neochvějně neúplatný. Zklamaně položila sluchátko.

Tři dny čekala na zprávy. Přála si, aby byla nečetla o *Titaniku*, protože ji teď přepadaly představy jejích blízkých, jak zápasí o život v ledové vodě. Předpokládalo se, že nejdéle byl někdo schopen přežít dvacet minut. Nevěděla ani jistě, jestli chlapci umí plavat. Royovi bylo pět let a Horacovi tři. Naučil je to už někdo? O tuto stránku věci se starali Edward s chůvou.

Helena neměla v úmyslu se zamilovat, vdát se a mít děti, ale teď si svůj život bez nich nedokázala představit. Bylo

děsivé, jak moc je člověk zranitelný, když miluje další lidské bytosti a ví, že kdyby se jim něco stalo, nikdy se z toho nevzpamatuje. Nenáviděla situace, které neměla pod kontrolou, a plavba přes Atlantik, kde číhaly německé ponorky, k nim patřila – stejně jako krásné ženy uvolněných mravů, které poletovaly kolem jejího manžela.

VEČER PŘED otevřením salonu v něm Helena uspořádala večírek se šampaňským. Zorganizovala ho ještě předtím, než se dozvěděla o německé hrozbě pro lodní dopravu, a rozhodla se, že kdyby ho zrušila, neudělalo by to dobrý dojem. Bude své obavy muset potlačit – alespoň na jeden večer.

Pozvala vybrané novinářky z ženských časopisů a deníků, každé darovala skleničku s krémem Valaze podle typu jejich pleti a k tomu nějaký šperk. Předem si zjistila barvu vlasů a očí a odstín pleti každé z nich a podle toho pak vybírala z nabídky šperků, které nakoupila v pařížském velkoobchodě. Novinářce z *Vogue* s chrpově modrýma očima věnovala safírový prsten, pro její kolegyni z *Harper's Bazaar* s dramaticky tmavým odstínem vlasů zvolila rubínové náušnice.

„Tak drahý dárek přece nemůžu přijmout,“ vykřikla redaktorka *Harper's Bazaar* a snažila se jí krabičku vrátit.

„Samozřejmě že můžete,“ prohlásila Helena s úsměvem, schovala ruce za záda a odmítala si ji vzít zpět. „Trvám na tom.“

Novinářky se potulovaly po salonu, obdivovaly jeho skvostnou výzdobu a poslouchaly Helenino povídání o vědeckých zjištěních, o která se opírají její postupy. Následné ohlasy v tisku byly k nezaplacení. Ať se Helena vydala na světě kamkoli, sprátnit se s tiskem vždycky považovala za prvořadé.

Rezervace na první týdny byly už teď lepší, než čekala. Edward jí již dříve napsal soubor reklamních textů, které oslovovaly ženský strach ze stárnutí. Vysvětlovaly, co se stane, když kůže ztratí pružnost: líce se prověsí, čelo zbrázdí rýhy a kolem očí se objeví vrásky. Tento proces začíná po dvacítce a postupem času je to horší a horší – jak ale reklama vysvětlovala, nikdy není pozdě zastavit čas. Její produkty a procedury, vyvinuté s pomocí přísně vědeckého vzdělání, mohou zvrátit jakékoli známky stárnutí, vyhladit stávající vrásky a pozvednout linii čelistí. Věděla, že právě proto ženy do jejího salonu chodí – protože doufají, že je to pravda.

Pokaždé, když k ní nějaká zákaznice přišla poprvé, se zastavila u jejího křesla, aby ji osobně posoudila – a přitom nešetřila lichotkami.

„Na tvářích máte pleť suchou, na nose a čele mastnou,“ řekla jedné ženě. „Je vidět, že dobře pečujete o svůj vzhled. Vaše vlasy se krásně lesknou! Zaručuji vám, že když budete pár týdnů pravidelně používat mé produkty, vaše pleť bude vypadat, jako by vám bylo zase dvacet.“

Každá žena se díky ní cítila výjimečně. Kromě toho rozdávala vzorky svých výrobků, protože věděla, že drobná pozornost potěší každého. Při budování značky na novém trhu bylo nezbytné do ní investovat čas a peníze. Právě tak se získává loajalita. Ty ženy neměly tušení, že Helena za svým šarmem skrývá strach o manžela a děti, ze kterého se jí dělá zle. Důležité bylo jedině to, jak to působí navenek.

TOHO VEČERA, kdy měla loď *St. Louis* zakotvit u mola číslo 54, Helena požádala svého řidiče, aby ji tam zavezl, a postavila se spolu s ostatními čekajícími rodinami na místo vymezené provazem. Když do jejího zorného pole vplula mlhavá masa plavidla, unikl jí krátký výkřik radosti. Přitiskla si

ruku na ústa. Z davu se ozval spontánní jásot. Jsou v bezpečí. Zvládli to.

Edward krácel po lodní lávce, chlapce držel za ruce, jen na chvíli jednoho z nich pustil, aby jí zamával. Než k ní došel, zavolal na rozloučenou na přitažlivou mladou dámu v bleděmodrém a Helena se zamračila. Měl snad na palubě nějaký románěk? Políbila oba chlapce na čelo, pak ho objala a nasála vzduch, aby se přesvědčila, jestli neucítí parfém, ale jediné, co dokázala rozeznat, byla jeho obvyklá kolínská vonící po cypřiši.

„Rvala jsem si vlasy,“ přiznala a svírala jeho paži, aby ho zavedla k autu. „Slyšel jsi o těch výhrůžkách německé vlády?“

„Než jsme se dostali do amerických vod, měli jsme námořní eskortu,“ prozradil jí. „Neřekl bych, že nám hrozilo nějaké nebezpečí. I tak jsem ale rád, že jsem na suchu.“ Vroucně ji políbil. „A s tebou.“

Cestou na sever chlapci užasle sledovali mrakodrapy, které na ně pomrkávaly, jak jim po pláštích z oceli a skla tančí slunce. Její synové dosud vyrůstali v elegantních terasových domech z osmnáctého a devatenáctého století v Londýně a Paříži a tak vysoké a moderní budovy jako tady nikdy neviděli.

Řidič zkrátil cestu přes West Side, silnici ale zablokovala nehoda koně a povozu, a tak se museli stočit dál na sever k parku a pak odbočit zpět na Pátou avenue. Když míjeli číslo 673, které jí majitel odmítl pronajmout, Helena zalapala po dechu. Nad výlohou visela cedule, na níž stála zdobeným písmem slova „Elizabeth Arden“. Právě ona musela být ta takzvaná přítelkyně majitelovy manželky, která jí to místo vyfoukla před nosem. Byla to mnohem lepší lokalita než Čtyřicátá devátá ulice. Netrvalo dlouho a Helena došla k rozhodnutí, že s tím něco udělá.

TU NOC, KDYŽ chlapci ulehli do postele, nalila Helena Edwardovi brandy, posadila se vedle něj a vyprávěla mu o otevření svého newyorského obchodu, o příznivých ohlasech v tisku a o Američankách s šedivou pletí a fialovými nosy, které přijímaly make-up daleko zdráhavěji než jejich evropské protějšky.

„Stále si ho spojují s herečkami a děvkami, ale když v salonu lehce upravíme tóny jejich pleti a prozáríme jejich rysy, odcházejí docela spokojené.“ S úsměvem zavrtěla hlavou.

„Je zvláštní, že se tak stydí vylepšovat svůj vzhled. Myslíš, že jsou to pozůstatky anglického puritánství?“ zeptal se Edward.

„Možná,“ odpověděla. „Zatím nemůžu říct, že jim rozumím. Některé klientky se dovnitř vkrádají bočním vchodem, jako by se styděly být viděny v mém salonu – ale přicházejí po desítkách. Obchody jdou lépe, než jsem se pro první měsíc odvážila doufat.“

Edward jí vyprávěl o životě v Paříži, o úzkosti, když německá vojska pochodovala přes hranice Belgie, o nedostatku potravin a obtížích se sháněním surovin k výrobě jejích produktů v době války. Továrna v Saint-Cloud a pařížský salon byly stále otevřené, ale některých krémů se nedostávalo.

V Americe si Helena udělala zásoby všech potřebných ingrediencí. Potřebovala zajistit, aby se nový salon brzy dostal do zisku, jinak by jí došly peníze. Připomínalo jí to první dny, kdy žila z ruky do úst poté, co začala podnikat v Austrálii. I když teď byla samozřejmě bohatá a v případě potřeby si mohla jednoduše převést prostředky z jiné země.

Dopili brandy, odešli do ložnice a Helena se převlékla do krajkového negligé a navoněla se. Vlezla do postele a otočila se, aby Edwarda políbila a přivinula si ho k sobě. Rychle ji objal, pak jí dal pusu na tvář a zív: „Jsem unavený, zlato. Dobrou noc.“

„Myslela jsem, že bychom mohli...“, odvážila se a přeje-la mu prsty po hrudi. „Nemám snad po šesti měsících jako manželka nějaká práva?“

„To tys odešla, Heleno,“ odpověděl jí. „Kromě toho si myslím, že ta práva mají muži, ne ženy.“

„To není fér. Vyžaduju rovnost.“ Hravě ho štouchla do boku.

„A já vyžaduju spánek,“ odpověděl Edward a převalil se na druhou stranu.

Ležela a naslouchala zvuku jeho dechu. Budilo to v ní směsici emocí: radost, že je naživu a je konečně tady s ní, ale také zklamání, že se s ní nechtěl milovat. Byla si jistá, že ji miluje, ale zdálo se, že po ní už netouží – upřímně řečeno už nějakou dobu – a na to ve svém arzenálu krásy žádný tajný lektvar neměla.

O dva dny později noviny přinesly příšernou zprávu o torpédování *Lusitanie* německou ponorkou u jižního pobřeží Irska. Císař se nehodlal zastavit před ničím. O život přišlo více než tisíc lidí, ale Edward a její synové mezi nimi díkybohu nebyli. Nechat se rozptýlit podnikáním bylo snadné, zejména kvůli soutěži se slečnou Ardenovou, v té úděsné chvíli však věděla, že její rodina je neskonale důležitější.

KAPITOLA 5

Elizabeth

Květen 1915

Elizabeth zašla s Ednou Woolman Chaseovou na oběd do klubu Colony na Madison Avenue. Byl to soukromý podnik pro ženy, do kterého se dalo dostat jedině na pozvání. Edna byla jako vždy elegantní. Měla dokonale upravené hnědé vlasy, dobře padnoucí šedý kostýmek a bílou halenku doplněné perlovými náušnicemi a sladěným náhrdelníkem, který jí vykukoval u klíční kosti. Elizabeth jí nad ledovým čajem popisovala plány pro svůj druhý newyorský salon s výzdobou od Elsie de Wolfeové a novými procedurami páskování obličeje, které nebyly dostupné nikde jinde.

„To je materiál na článek,“ řekla Edna. „Kdy k tobě můžu někoho poslat, aby s tebou udělal rozhovor?“

„Budeš první,“ slíbila jí Elizabeth. „Doufám, že tomu věnuješ patřičný prostor. Všimla jsem si, že tento měsíc jste představili jiný salon...“ Velkomyslně se usmála. „Samozřejmě mi to nevadí...“

Edna sepjala ruce. „Neměla jsem na výběr. Madam Rubinsteinová utratila za reklamu celé jmění, takže jsem byla pod tlakem. Já jsem se s ní samozřejmě nesetkala.“

„Ne, *samozřejmě* že ne.“ Proběhl mezi nimi pohled, jímž si stvrdily, že ta Rubinsteinová není typ, s nímž by se měly stýkat. Rozhodně ne ten druh ženy, která by mohla být někdy přijata do tohoto klubu. Uplatňovala se tu přísná pravidla proti katolíkům, Židům a všem s jinou barvou pleti než anglosasky bílou.

Elizabeth se nimrala v rybím filetu, který před ni položil číšník. V jídelně panovala noblesní atmosféra. Žádný kouř z dýmek nebo doutníků či hlasitý hovor, jen dobře oblečené dámy z vyšší třídy, jaké ráda lákala do svého salonu.

„Viděla jsem reportáž, ve které madam Rubinsteinová tvrdila, že její manžel a synové „šťastnou náhodou unikli neštěstí“ jen proto, že pluli přes Atlantik týden před potopením *Lusitanie*.“ Přinutila se lehce zasmát. „Já jsem přeplula Atlantik tři měsíce po potopení *Titaniku*, takže jsem asi taky šťastnou náhodou unikla neštěstí. Myslím, že všichni máme kliku, když se nám podaří přejít přes ulici, aniž by nás srazil nějaký neopatrný řidič.“

„I tak se na to dá dívat,“ odpověděla Edna.

Elizabeth popudilo, že její rivalka dostává prostor v novinách, obzvlášť pod tak mizernou záminkou. Všechny ty články posedle četla.

„Překvapilo mě, že její manžel vlastní část jejího podniku,“ pokračovala Elizabeth. „Možná jí dal peníze do začátku. Já jsem ten svůj založila a vybudovala úplně sama a hodlám to tak nechat i nadále.“

Edna odložila vidličku. „Už jsem ti to říkala, Elizabeth, a zopakuju to znovu: udělala bys dobře, kdyby sis našla manžela. Jistě víš, jak si lidé šeptají, když je žena svobodná. Zjistíš, že manželství ti přinese *spoustu* výhod, pokud jde o společenské postavení.“ Edna manžela měla, i když ho Elizabeth nikdy neviděla. A také dceru Ilku, která byla v internátní škole.

Elizabeth se otřásla. „Určitě jsi slyšela příběh Harriet Ayerové?“ Šlo o majitelku salonu, kterou její manžel opustil

kvůli milence a pak ji nechal zavřít do blázince, aby ji mohl připravit o majetek.

Edna přikývla. „Samozřejmě, ale...“

„Zákon *nikdy* nestojí na straně odloučených manželek,“ pokračovala Elizabeth. „Právě tehdy jsem se rozhodla, že k mým penězům se žádný muž nikdy nedostane.“

„Mohla bys svého snoubence před svatbou přimět k podpisu právní dohody,“ navrhla Edna. „Nebo možná, kdybys našla toho správného chlapa, kterého bys *chtěla* do podnikání zapojit, tak bys nemusela tolik pracovat.“

Elizabeth si to nedokázala představit. O mužích obecně neměla valné mínění. Její otec byl slabý. Kdyby v něm byla alespoň jiskřička vynalézavosti, mohl svou rodinu vytáhnout z bídy, ale místo toho se plácal na úrovni, ze které sotva vyžili, pěstoval a sklízel stále ty samé plodiny a ze všech obchodů, které vyjednal, vyšel vždycky ze všech nejhuř. Proč neudělal nic pro to, aby zabránil nesčetným těhotenstvím její matky, které podle Elizabeth vedly k tomu, že zeslábla a nakonec podlehla tuberkulóze? Rozhodně si nedokázal poradit s pěti dětmi, které po sobě zanechala. Že se jim vůbec dostalo vzdělání, byla zásluha tety z Cornwallu, která jim posílala peníze. Pro muže s trochou hrdosti by to bylo ponižující.

Její starší bratr Will nebyl o nic lepší než otec. Měl slušnou práci ve finančnictví, ale vydělané peníze utrácel za pití a hazardní hry, a jak ho znala, nejspíš i za ženy volných mravů. Moc často se s ním už nevidala, přestože žil stejně jako ona na Manhattanu. Nechtěla, aby za ní její starší bratr přišel a ztrapnil ji ve slušné společnosti.

Elizabeth dostala spoustu nabídek k sňatku – zejména poté, co zbohatla –, ale žádná z nich ji ani trochu nelákala. Vždycky když pomyslela na to, že by sdílela lože s nějakým mužem, vybavil se jí obraz umírající matky. Jediná její vzpomínka na ni byla, jak leží v posteli, kost a kůže se zarudlýma

očima, zplihlými vlasy a příšernými záchvaty kašle, které z ní ždímalý život. Jestli tohle s člověkem dělá manželství, pak s ním nechtěla mít nic společného.

Věděla ale, že má Edna pravdu. Být neprovdaná nedělalo dobrý dojem. Novináři psali, že ženy, které pochodovaly za ženské volební právo, jsou „staré panny, které nenávidí muže“, což rozhodně nebyl obrázek, který by se jí zamlouval. Uvědomovala si i to, že některé vdané ženy v ní vidí lovkyni, která by mohla svést jejich manžely. Stačilo, aby s jejich ubohými bezbrannými miláčky prohodila dvě slova, a vrhaly se k nim, aby zasáhly.

Kdyby měla manžela, možná by působila, že má lepší vychování, ale musel by to být ten správný typ. Vdala by se, kdyby ji to spojilo s některou ze starobylých bohatých rodin... jenže matky ze Společenského registru by svým synům nedovolily vzít si někoho jako ona. Ani za milion let.

S Tommym, svým tanečním partnerem, se seznámila na lodi, když se vracela do Ameriky z cesty po Evropě v roce 1912. Na veřejnosti se s ním objevovala už více než tři roky. Několikrát ji požádal o ruku, ale i když byl dobrý společník a měl talent pro tanec, scházela mu význačná rodina. Pracoval na střední manažerské úrovni v bance, a pokud věděla, neměl vyhlídky na povýšení.

„Budu na to myslet, pokud potkám toho pravého,“ řekla Edně. „Ale zatím jsem pevně provdaná za svoje podnikání.“ Usmála se. „Nechápu, jak zvládáš náročnou práci a k tomu ještě manžela a dceru. Slyšela jsem, že příští měsíc navíc pořádáte módní přehlídku. Kde na to bereš čas?“

Dovoz nových francouzských modelů byl kvůli válce v Evropě nemožný, a tak Edna uspořádala slavnost, na níž se představí američtí návrháři a jejíž výtěžek půjde na charitu.

„Obracím se na své nejbližší přátele, a když potřebuju, žádám je o pomoc,“ odpověděla Edna. „Vlastně jsem se chtěla

zeptat, jestli bys mi nepůjčila některé dívky ze salonu, aby připravily modelky na přehlídku.“

„Moc ráda,“ řekla Elizabeth. Ustrkla čaj ze sklenice. „Předpokládám, že máte pro tuto akci připravený program, ve kterém přispěvatelům poděkujete?“ Kdyby tam padla zmínka o jejím salonu, bylo by to užitečné. Představovala si, že se zúčastní prakticky všechny významné dámy z města.

„Samozřejmě,“ přitakala Edna. „To je jasné.“

Rozuměly si: Ty pomůžeš mně, já zase tobě. Ani jedna z nich se nenarodila do bohatství nebo privilegovaného postavení, ale díky tvrdé práci a bystrému úsudku se k nim dopracovaly. Elizabeth navštěvovala kurz výslovnosti, aby se zbavila venkovského kanadského přízvuku. Pozorovala, jak se oblékají bohatí, jak mluví a jak se chovají ve společnosti. Naučila se nejnovější tance a protokol pro návštěvu divadla i opery. Dokázala teď hovořit s těmi nejlepšími z nich a Edna na tom byla stejně. Byly to ženy, které to někam dotáhly. Jejich životy se ubíraly po stejné dráze a Elizabeth doufala, že jejich spojení je pevné. Kdyby se mezi ně pokusila vloudit nějaká vetřelkyně – zejména cizinka, jako byla madam Rubinsteinová –, semkly by se a rázně by ji vykázaly.

KAPITOLA 6

Helena

Červenec 1915

Helena mžourala na článek v časopise *Vogue* o nedávné módní přehlídce, kterou uspořádala Edna Woolman Chaseová. Byl u něj snímek slečny Ardenové ve společnosti několika nejbohatších newyorských žen, jejichž jména byla uvedena v popisku. Pravděpodobně netušila, že některé z nich už pravidelně navštěvují Helenin salon.

Prohlížela si obrázek slečny Ardenové, která odpovídala Mančinu popisu. Její soupeřka měla dobrou postavu – velice pěstěnou a tvarem odpovídající přesýpacím hodinám. Helena si položila dlaň na břicho. Po narození chlapců se nezbavila zátěže okolo pasu a na to, aby držela hladovku, měla příliš ráda jídlo. Už jen to pomyšlení ji přimělo, aby se natáhla k misce s pečenými kuřecími stehny, kterou si přinesla do kanceláře. Jídlo jí vždycky pomáhalo jasněji přemýšlet.

Požádala svého účetního, aby jí zjistil údaje o obratu a hrubém zisku Elizabeth Ardenové, ten ale odpověděl, že to udělat nemůže, protože jde o soukromou společnost.

„Nemáte nějakého známého na finančním úřadě, který by vám to řekl?“ zeptala se a muž se zatvářil šokovaně. Takhle to v Americe nefunguje, informoval ji.

„Tak jak se dozvím, že jsem se dostala před ni?“ dožadovala se.

Pokrčil rameny. „Můžete sledovat počet a velikost svých salonů a srovnávat množství prodaných výrobků, ale co se týče prodejů, to se zjistit nedá. Domnívám se, že se skutečněňují většinou prostřednictvím zásilkového obchodu.“

Helena nad tím dumala. Měla šest salonů po celém světě, zatímco slečna Ardenová jen dva ve Spojených státech a brzy se chystala otevřít třetí. Nabízela osmnáct výrobků, zatímco slečna Ardenová čtyřiadvacet. Její newyorský salon měl plno a výrobky se prodávaly v obchodech po celé zemi, ale krémy Elizabeth Ardenové bývaly často vystavené ve stejném regálu, což Helenu iritovalo. Chtěla zdůraznit, jaký je mezi nimi rozdíl, aby si zákaznice vybraly správně. Ve svých salonech klientky poučovala o typu jejich pleti a vysvětlovala jim, že je třeba používat různé krémy ráno a večer. V obchodech mohly sáhnout po jakémkoli krému, aniž by o něm cokoli věděly. Svrážila obočí. Její plán začínal nabývat na obrysech, a tak se pustila do psaní dopisu svému vedoucímu projeje. Bylo to nakonec velice dlouhé psaní.

Její nápad spočíval v tom, že spolu s Mankou objednou obchodní domy po celé zemi a proškolí tamní prodavačky. Vysvětlí jim, jak určit typ pleti a pomoci ženám, aby si vybraly produkt od Heleny Rubinsteinové, který pro ně bude vhodný. Nastíní léčebné účinky různých krémů i nejlepší způsob jejich aplikace a vezme s sebou spoustu vzorků, aby si je personál mohl vyzkoušet. Kromě toho jim bude dodávat také uniformy s jejím jménem natištěným na náprsní kapsičce a prodavačky dostanou certifikáty, které z nich udělají oficiální „rubinsteinovské ženy“. Když mluvila o péči o pleť,

byla ve svém živlu. Anglicky teď už hovořila víceméně plynule a téma krásy v ní vyvolávalo velký zápal.

Její vedoucí prodeje souhlasil, že je to dobrý nápad, a slíbil jí, že začne kontaktovat manažery obchodních domů. Helena odhadovala, že by mohla vyrazit na východní pobřeží a přes Texas, do Vánoc se vrátit zpátky do New Yorku a na jaře pak zamířit na západní pobřeží.

„Madam...“ Vedoucí si odkašlal. „Promiňte, ale obávám se, že je tu pár měst, která bych vám nedoporučoval. Mohla byste tam mít problém sehnat ubytování v hotelu.“ Byl celý rudý zahanbením.

Helena věděla, na co naráží: na místa, kde nejsou vítáni Židé. „Jako například?“

Znovu si odkašlal. „Určitě v Newportu. V Miami. Možná v Bostonu. Dovolte, abych to prozkoumal.“

Helena mu poděkovala kývnutím hlavy a nechala ho jít. Ta města navštíví později, až bude mít ve Státech takové jméno, že si ji nebudou moci dovolit ignorovat.

TRŽBY JEJÍCH salonů v červenci a srpnu klesly, ale s tím Helena počítala. Využila ten čas k vývoji nových produktů, k práci v domácí laboratoři, které říkala „kuchyně“, a k přípravě prezentace na cestu po Státech.

O chlapce se v době její nepřítomnosti postará Edward. Na organizaci jejich rodinného života měl vždycky lví podíl, když hledal domovy a najímal personál. V Londýně a Paříži našel chůvy, které chlapce provedly kojeneckým a batolecím věkem. Helena nikdy nebyla tím typem oddané matky, která nesnese, aby se jí děti ztratily z dohledu. Milovala je – to samozřejmě ano –, ale čas raději věnovala vydělávání peněz, aby jim zajistila pohodlný život.

Po příjezdu do New Yorku jim Edward našel školy a pronajal prostornější byt v Upper West Side, což byla čtvrt, kte-